

XXVI. županijsko Natjecanje iz hrvatskoga jezika

10. ožujka 2021.

osmi (VIII.) razred

zaporka

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova:

90	
----	--

Upute natjecateljima **koji ispit rješavaju na računalu u PDF obliku**

1. Ispit se rješava 90 minuta.
2. Prije rješavanja ispita treba pazljivo i pravopisno točno ispuniti PDF listića sa zaporkom.
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na prvu stranicu ispita.
4. Ispitne zadatke treba pazljivo pročitati.
5. Treba pazljivo slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati na za to predviđena mjesta u PDF-u ispita.
7. Odgovori ne smiju biti pisani velikim tiskanim slovima.
8. Odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
9. Nakon završetka pisanja PDF ispita sa spremljenim odgovorima i PDF listića sa zaporkom kao priloge treba u istoj e-poruci poslati članu Povjerenstva na istu e-adresu s koje su zaprimljeni materijali.
10. Videopoziv s članom Povjerenstva koji je nadzirao rješavanje smije završiti tek nakon što je član Povjerenstva potvrdio primitak e-poruke s ispitom i s listićem sa zaporkom.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u ispit i pravo na pismenu žalbu.

Želimo Ti uspjeh na Natjecanju!

Županijsko povjerenstvo:

1. _____

(predsjednik Županijskoga povjerenstva)

2. _____

(član Županijskoga povjerenstva)

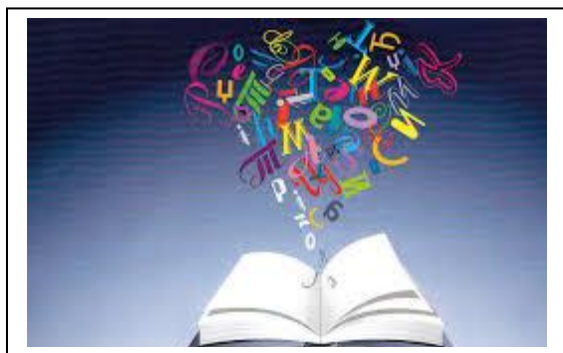
3. _____

(član Županijskoga povjerenstva)

„Ići stazama jezične kulture nije teško. Dovoljno je samo krenuti prema njezinu vrhuncu i svaki dan načiniti bar jedan korak u osvajanju neizmjernih izražajnih mogućnosti hrvatskoga jezika.”

(jezikoslovac Stjepan Babić)

1. Napiši na crtu slovo koje označuje točan odgovor.

- a) Hrvatska latinica ima 32 slova.
- b) Hrvatska latinica ima 3 dvoslova.
- c) Hrvatski jezik ima 30 glasova.
- d) Hrvatski se jezik ne može zapisivati i drugim pismima.

1	
---	--

_____

2. Dopuni tablicu podacima koji nedostaju.

autor	naziv djela	vrsta djela
Jakov Mikalja	_____	hrvatsko-talijansko-latinski rječnik
_____	<i>Gazophylacium</i>	veliki enciklopedijski rječnik u dva dijela
Juraj Habelić	<i>Dictionar ili reči slovenske</i>	_____

3	
---	--

4	
---	--

3. Pridruži godinu događaju iz razdoblja hrvatskoga narodnog preporoda.

a) Počinju izlaziti *Novine hrvatske* s _____
književnim prilogom *Danicom*
horvatskom, slavonskom i dalmatinskom.

1832. god.

b) Grof Janko Drašković u svojoj se
Disertaciji zalaže za uvođenje
narodnoga jezika kao službenoga. _____

1847. god.

c) Ivan Kukuljević Sakcinski uspijeva u
svom nastojanju i Hrvatski sabor
proglašava hrvatski jezik službenim. _____

1835. god.

3	
---	--

4. Poredaj abecednim slijedom prezimena tako da na crtu napišeš redne brojeve.

Horvatek, Horvatinčić, Horvatić, Horvatović

1	
---	--

_____

5. Kopiraj tekst u polja. Upiši pravopisne znakove tako da rečenice budu pravopisno točne. Pazi! Samo u potpunosti pravopisno točna rečenica vrijedi 1 bod.

Želeći nas podsjetiti na obvezu očuvanja vlastitoga jezika UNESCO je 1999 godine donio odluku o proglašenju 21. veljače Međunarodnim danom materinskoga jezika.

1	
---	--

_____

Jezikoslovac Stjepan Babić ustvrdio je Jezik je najveći dar koji čovjek ima on potvrđuje ljudski identitet a u njem je sadržana prošlost i budućnost.

1	
---	--

_____

6	
---	--

6. Napiši ije/je na crtu.

Čitanje razvija samosv____st, samopouzdanje i vr____dnosti koje nisu
uv____k m____rljive, vidljive, ali su dugoročno važne za kvalitetu života
pojedince i opće dobro zajednice.

4	
---	--

7. Prepiši rečenicu tako da bude gramatički i pravopisno točna.

Jer je čitanje jedan od preduvjeta sudjelovanja u kulturi ono utječe na kvalitetu života
pojedince i društva a to nam je u onim današnjim okolnostima prijeko potrebno.

4	
---	--

---

8. Napiši u odgovarajućem obliku pokrate imena istaknutih ispod crte.

Županijska razina natjecanja provodi se prema preporukama koje je dao

_____, a koje su objavljene na mrežnim
Hrvatski zavod za javno zdravstvo

2	
---	--

stranicama _____.

Agencije za odgoj i obrazovanje.

10	
----	--

9. Dopuni rečenice poštujući pravila o pisanju velikoga i maloga početnog slova. (Ne upotrebljavaj pokrate.)

Nedavno smo zaslugom _____
INSTITUT ZA HRVATSKI JEZIK I JEZIKOSLOVLJE

_____ dobili *online* izdanje _____
RJEČNIK HRVATSKOGA

_____ započetog još 1936. godine.
KAJKAVSKOGA KNJIŽEVNOG JEZIKA

Među izvorima _____, toga izuzetno važnoga projekta
RJEČNIK

na području _____, različita su pisma, oglasi,
LEKSIKOGRAFIJA

priručnici, ali i Krležine _____.
BALADE PETRICE KEREMPUHA

5	
---	--

10. Ispiši sve imenske riječi u akuzativu.

„Čin čitanja uspostavlja prisni odnos u kojemu sudjeluju sva osjetila: oči što upijaju riječi sa stranica, uši u kojima odjekuju pročitani zvukovi, nos što udiše miris papira, dodir što miluje glatku stranicu.”

_____
_____
_____

6	
---	--

11	
----	--

11. Zadatak ima dva dijela.

- **Odredi padež istaknutim riječima upisujući ga uobičajenom kraticom na crtu iznad same riječi.**
- **Imenuj službu istaknutim riječima u rečenici upisujući je na crtu ispod riječi.**

_____

_____

Od svih **pustolovina** djetinjstva beskonačna je jedino **pustolovina** čitanja.

_____

_____

4	
---	--

12. Prepiši iz rečenica nepromjenjive riječi i odredi im vrstu.

Znamo što je čitalačka, prirodoslovna, matematička pismenost, no koliko nam je poznata emocionalna pismenost? Zanimljiv izazov, zar ne?

nepromjenjiva riječ

vrsta nepromjenjive riječi

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

4	
---	--

13. Preoblikuj rečenicu u buduće vrijeme.

Pošto se provede natječaj, dodjeljuju se nagrade najboljima.

2	
---	--

_____

10	
----	--

14. Dopuni rečenicu traženim oblikom pridjeva u zagradi.

Jedna od (čest) _____ tema natjecanja jesu i ispitni strahovi, a
superlativ

vještine koje razvijaju čine učenike emocionalno (pismen) _____,
komparativ

(sklon) _____ dijalogu, jednostavno (dobar) _____
komparativ *komparativ*

4	
---	--

pojedincima.

**15. Zamijeni istaknute glagole njihovim vidskim parnjacima i napiši ih na crte.
(Ne mijenjaj glagolski oblik, njegovo lice ni broj.)**

Nekima je teško **vjerovati** da je gramatika put do ljepote, ali kad **učiš** gramatiku,
pristupaš jednoj drugoj dimenziji jezične ljepote.

3	
---	--

_____
_____
_____

16. Zadatak ima dva dijela.

- **Prepiši neodređene zamjenice.**
- **Napiši nominativ svake od njih.**

Komu god smo pokušali pojasniti to svoje uvjerenje, nije nam povjerovao. Moramo
naći bolje argumente čija će vjerodostojnost svakomu biti prihvatljiva.

4	
---	--

neodređena zamjenica

nominativ neodređene zamjenice

_____
_____

_____
_____

11	
----	--

17. Napiši na crtu slovo ispred odgovarajućega tumačenja istaknute riječi.

Za njega kažu da je **tolerantan** čovjek.

- a) prihvaća drukčija mišljenja i običaje
- b) iskazuje ljubav prema prijateljima
- c) sudjeluje u pomaganju ugroženima
- d) ponaša se ljudski prema životinjama

1	
---	--

18. Napiši na crtu slovo ispred rečenice u kojoj je istaknuta riječ nastala proširivanjem značenja.

- a) **Površan** čitatelj **površno** se odnosi prema knjigama.
- b) **Straničnik** je njemu nepoznanica.
- c) Svaka izdavačka **kuća** mora promišljati put do čitatelja.
- d) Bogaćenje **leksika** samo je jedna od prednosti marljivoga čitatelja.

1	
---	--

19. Zadatak ima dva dijela.

- Ispiši iz rečenice dvije srodne riječi.
- Imenuj način njihove tvorbe.

„Tuđice upotrebljava komu je jezik tuđinac.” (Stanislav Šimić)

2	
---	--

način tvorbe: _____

20. Ispiši ispod istaknutih posuđenica hrvatske riječi kojima ih možeš zamijeniti.

3	
---	--

Diskutirajući o jeziku, oni se koriste **vokabularom** punim prenaplašenih **emocija**.

7	
---	--

21. Zadatak ima dva dijela.

- Ispiši novotvorenice.
- Ispiši posebno njihovu zajedničku tvorbenu sastavnicu.

„Bok” je samo jedan od pozdrava kojima se koristimo. Ali što sve može značiti? Dva su „boka” najčešći bokozdrav. Dvobok odiše neskrivenom simpatijom prema bokouputitelju.

_____

_____

_____

4	
---	--

zajednička tvorbena sastavnica: _____

22. Ispiši tražene rečnične dijelove.

„Granice mog jezika granice su mog svijeta.” (*Ludwig Willgenstein*)

subjekt: _____

predikat: _____

atributni skup 1: _____

atributni skup 2: _____

4	
---	--

23. Razvrstaj objekte iz zadane rečenice.

Baviti se gramatikom znači skinuti ljusku jeziku, promatrati kako je načinjen, na neki ga način vidjeti golog.

4	
---	--

izravni objekti

neizravni objekti

_____

_____

_____

_____

12	
----	--

24. Napiši na crte ispod istaknutih priložnih oznaka priložna pitanja na koja odgovaraju.

Dovoljno je samo krenuti stazom jezične kulture prema njezinu vrhuncu i

3	
---	--

svaki dan načiniti bar jedan korak u osvajanju neizmjernih izražajnih mogućnosti

hrvatskoga jezika.

25. Razvrstaj imeničke dopune iz teksta.

Hrvatski književnik Marko Marulić smatra se ocem hrvatske književnosti.

2	
---	--

atributni skup

apozicijski skup

26. Napiši na crtu slovo koje označuje točan odgovor.

Sigurno je da je Marko Marulić u Splitu završio humanističku školu, ali je posve nejasno je li diplomirao u Padovi.

U rečenici se pojavljuju:

- a) dvije zavisne objektne surečenice
- b) jedna objektna i jedna subjektna zavisna surečenica
- c) dvije zavisne subjektne surečenice
- d) jedna predikatna i jedna subjektna zavisna surečenica.

1	
---	--

6	
---	--

27. Preoblikuj jednostavne rečenice u jednu zavisnosloženu rečenicu koja će imati glavnu i vremensku surečenicu.

Istražujem svoj materinski jezik.

Izranjam na površinu neku davno zaboravljenu riječ.

1	
---	--

---

28. Zadatak ima dva dijela.

- **Prepiši surečenice iz višestruko složene rečenice.**
- **Imenuj vrstu svake surečenice.**

Ako bi knjiga i završila tužno, osjećao bi se sretnijim kada bi ju zatvorio jer bi mu se potvrdilo da postoji veći svijet od njegova.

1. surečenica: _____

vrsta surečenice: _____

2. surečenica: _____

vrsta surečenice: _____

3. surečenica: _____

vrsta surečenice: _____

4. surečenica: _____

vrsta surečenice: _____

5	
---	--

5. surečenica: _____

vrsta surečenice: _____

6	
---	--

29. Preoblikuj jednostavnu rečenicu u višestruko složenu tako da zamijeniš glagolske priloge odgovarajućim surečenicama.

2	
---	--

Strepeći za sudbinu junaka, bez daha bi okretao stranice žudeći za sretnim završetkom.

2	
---	--

Riješi zadatke 30. – 33. služeći se podacima iz teksta.

Svaka dva tjedna umire jedan jezik

Jedinstveno je i neotuđivo pravo svakoga naroda na svoj materinski jezik. Znamo da je učenje jezika važno kako bi se povećalo međukulturno razumijevanje te promicala bogata jezična i kulturna raznolikost, ali sve više postajemo svjesni i važnosti promicanja i poticanja cjeloživotnoga učenja materinskoga jezika.

Točan broj jezika koji se danas govore na svijetu teško je odrediti. Procjene o broju jezika na početku XXI. st. kreću se od 3000 do čak 10 000, no najčešće se govori o približno 6000 jezika na svijetu. U posljednjih nekoliko desetljeća broj se jezika stao dramatično smanjivati jer pod pritiskom »velikih« jezika mali jezici izumiru, osobito u Sjevernoj Americi i Australiji (gdje domorodačke jezike zamjenjuje engleski), u Južnoj Americi (gdje indijanske jezike potiskuju španjolski i portugalski) i u Africi (gdje mali jezici izumiru zbog pritiska jezika bivših kolonizatora i nadregionalnih afričkih jezika). Oko 500 jezika u svijetu smatra se izumirućima (još ih govori tek nekoliko starijih govornika), a oko

Odlaskom posljednjega govornika nestaje i jezik, ali ne samo jezik, nerijetko nestaju i sjećanja, stoga je dokumentiranje jezika, digitalnim i drugim zapisima, itekako važno. Očuvanje i oživljavanje jezika može biti uspješno povezano i s korištenjem digitalnih medija, uključujući društvene medije, kako bi se zapravo angažirale i mlađe generacije u njegovu očuvanju.

tisuću jezika može se smatrati ugroženima, što znači da se njihov broj govornika smanjuje i da se teško prenose na nove naraštaje. Procjenjuje se da će tijekom XXI. st. izumrijeti oko polovice jezika koji se danas još govore.

UNESCO u svojem interaktivnom *Atlasu ugroženih jezika u svijetu* (u kojemu se podaci učestalo posuvremenjuju) navodi kriterije za utvrđivanje ugroženosti nekoga jezika. To su, među ostalima:

- međugeneracijsko prenošenje jezika
- udio govornika u ukupnome stanovništvu
- jezična uporaba u različitim javnim i privatnim kontekstima
- prihvaćanje novih medija, dostupnost materijala za učenje i poučavanje jezika
- stajališta i politika vlade i institucija prema jeziku
- stajališta samih članova zajednice prema vlastitome jeziku.

(Izvori: Irena Miloš, *Hrvatski jezik 2019.*, br.3; <https://adhocprijevodi.net>)

30. Napiši na crtu slovo koje označuje točan odgovor na pitanje:

Koliko će tijekom našega stoljeća, prema približnoj procjeni, izumrijeti jezika koji se još danas govore?

- a) oko 6000
- b) oko 1000
- c) oko 3000
- d) oko 500.

1	
---	--

_____

31. Navedi razlog zašto UNESCO-ov *Atlas ugroženih jezika u svijetu* možemo smatrati pouzdanim.

1	
---	--

32. Navedi jedan od, u tekstu spomenutih, načina kojim i današnje generacije mogu očuvati svoj materinski jezik od ugroženosti i izumiranja.

1	
---	--

33. Napiši na crte slova ispred dviju točnih tvrdnji.

- a) Danas se oko 500 jezika u svijetu smatra izumirućima.
- b) Stajališta i politika vlada i institucija prema jeziku ne mogu bitno utjecati na njegovu ugroženost.
- c) Ugroženim jezicima smatraju se oni kojima govori tek nekoliko starijih stanovnika.
- d) Pod pritiskom tzv. velikih jezika izumiru mali jezici, posebice u Australiji, Sjevernoj Americi, Južnoj Americi i Africi.

2	
---	--

_____

5	
---	--